

Vergif

3 Giftige planten

Planten kunnen niet vluchten, of aanvallen als dieren van hun bladeren eten. Ze kunnen zich wel beschermen met doorns, stekels, haren en ook door vergif. Veel gifstoffen smaken bitter. Dieren die bittere planten eten, stoppen daar snel mee. Net als veel mensen houden ze niet van die smaak. Zo leren ze dat ze van die plantensoort af moeten blijven. Paarden eten bijvoorbeeld niet van het bittere jakobskruid. En koeien laten de scherpe boterbloemen in de wei staan. Het stuifmeel van boterbloemen is giftig voor honingbijen, maar andere insecten zoals kevers en wilde bijen hebben er geen last van, ze zijn er **immuun** voor. Zo worden de boterbloemen toch bestoven.

Rupsen van de sint-jacobsvlinder zijn immuun voor het vergif van jakobskruid. Door ervan te eten worden ze zelf ook giftig. Hun geel-zwarte strepen werken als waarschuwing voor vijanden.

Er zijn ook planten die pas bittere stoffen maken als er aan hun takken en bladeren wordt geknabbeld. Wilgen bijvoorbeeld. Paarden eten in het voorjaar de takken en schors, en die vraat stimuleert de wilg om bittere stoffen te maken. Daardoor stoppen de paarden en lopen ze verder naar een andere wilgenboom. Pas als de aangevreten wilg weer nieuwe malse takjes heeft, komen de paarden terug om die er af te eten.

Gevaarlijke plantensoorten

Er zijn verschillende plantenfamilies met giftige soorten. Bijvoorbeeld de ranonkels waar boterbloemen bij horen en de schermbloemigen waarvan je vast wel het fluitenkruid kent, maar waar ook de dodelijke waterscheerling bij hoort. Ook de familie van de nachtschades kent giftige soorten. Aardappels, tomaten en courgettes horen bij die familie. Het gif heet solanine en zit in de stengels, bladeren en bessen van aardappelplanten. Gelukkig zit er nauwelijks solanine in de aardappels zelf. Als je die kookt, heb je er geen last van. Maar je moet oppassen met aardappels die groen zijn en waar worteltjes aan zitten. Die kunnen wel na koken buikklachten veroorzaken. Ook in aubergines zit solanine, die moet je dus niet rauw eten. De tomatenplant zelf is ook giftig, maar in rijpe en rode tomaten is het gif verdwenen.

Tip

Ook in snijbloemen als narcissen en blauwe monnikskapen zit vergif. Was dus goed je handen en je mes als je die bloemen hebt vastgehouden en afgesneden om in een vaas te doen.

Enkele giftige planten voor mensen

Naam plant	Waterscheerling	Vingerhoedskruid	Doornappel	Lelietje-van-dalen	Taxus
					
Kan verward worden met deze eetbare planten	Fluitenkruid en wilde peen	Blad van keukenkruiden zoals salie	–	Daslook	Spar
Giftige delen	Hele plant, vooral de wortel	Hele plant	Hele plant, vooral de zaden	Alle delen van de plant	Zaden in de rode besjes en de naalden
Veroorzaakt	Overvloedig speeksel en krampen, verlamming van de ademhalings-spieren	Huidirritatie, duizeligheid, hartfalen	Dorst, buikpijn gezichtsstoornissen en hallucinaties	Braken, buikpijn en diarree en hartritmestoornissen	Braken, buikpijn en duizeligheid

Eten uit de natuur

In de tijd van de jager-verzamelaars zochten mensen eetbare planten en paddenstoelen in de natuur. Ook nu zijn er mensen die dat graag doen. Maar je moet als wildplukker heel goed weten wat je plukt en vooral wat je eet. De jonge bladeren van fluitenkruid kun je in een salade snipperen. Ze smaken wat naar bleekselderij. Waterscheerling lijkt op fluitenkruid, maar is een erg giftige plant. Wilde bessen kun je beter nooit eten, tenzij je ze goed kent en zeker weet dat ze ongevaarlijk zijn, zoals bramen en bosbessen. Ook met paddenstoelen kun je je vergissen.

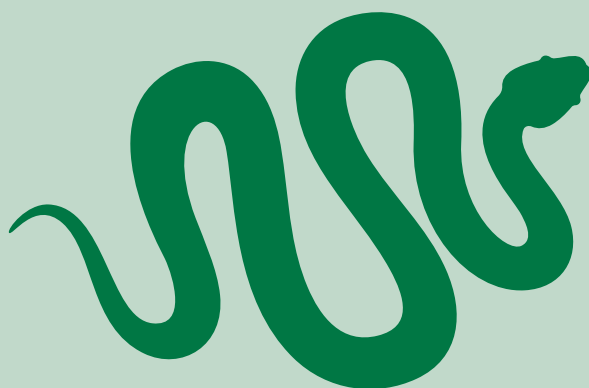
Het is veiliger om die in de winkel te kopen. Met zaden en noten moet je ook weten wat je eet. Tamme kastanjes zijn eetbaar als je ze droogt, poft of roostert. De paardenkastanje lijkt erop, maar die is giftig. Je wordt er misselijk van en krijgt buikpijn. Je kunt dus het beste planten kiezen die je goed kent, jonge brandnetels voor in de soep bijvoorbeeld. Bovendien moet je opletten waar je plukt. In bermen worden vaak honden uitgelaten en langs drukke wegen zitten de planten vol met de giftige uitstoot van auto's.

Vergif

213

Vergif is gevaarlijk. Van een klein beetje kun je ziek worden of zelfs doodgaan. Daar maken planten en dieren gebruik van: ze beschermen zich met gif of vangen er een prooi mee. Ook mensen gebruiken giftige stoffen. Bijvoorbeeld als medicijn of bestrijdingsmiddel tegen schimmels. Maar het gaat ook wel eens mis. Wat dacht je van dodelijke gifgroene baljurken of bloementelers die ziek worden van de giftige bestrijdingsmiddelen die ze op hun gewassen spuiten? Op producten die giftige stoffen bevatten, zitten etiketten die waarschuwen voor de gevaren.

Dit boek is geschreven door William van den Akker.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

9 789464 392319